

ΠΡΟΣΩΠΟ

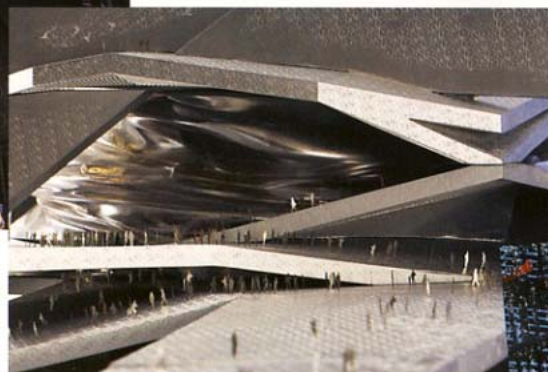
Από αριστερά, δεξιόστροφα: Σχέδιο του Tour de Verre. Ο Jean Nouvel. Μακέτα της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του Παρισιού. Τα εξώφυλλα των τόμων της έκδοσης «Jean Nouvel by Jean Nouvel».

Ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΤΗΣ
ΤΙΜΗΜΕΝΟΣ ΠΛΕΟΝ ΜΕ
ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ,
Ο ΓΑΛΛΟΣ JEAN NOUVEL
ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΖΕΤΑΙ
ΣΕ ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ.
ΤΟΥ ΠΑΡΗ ΚΟΡΜΑΡΗ

PHOTO: COURTESY ATELIERS JEAN NOUVEL, GASTON & SEPTET.

Βλέποντας τα σχέδια για τον πύργο Tour de Verre και το συγκρότημα Portosenso, δύσκολα γίνεται αντιληπτό ότι πρόκειται για έργα του ίδιου αρχιτέκτονα. Το πρώτο είναι ένας πύργος 75 ορόφων στην καρδιά της Νέας Υόρκης, ακριβώς δίπλα στο MoMA, το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, που θα περιλαμβάνει συμπληρωματικές αίθουσες για το μουσείο, ξενοδοχείο καθώς και πολυτελή διαμερίσματα. Όταν μάλιστα ολοκληρωθεί, οι ένοικοί του θα έχουν την αίσθηση ότι ισορροπούν πάνω σε έναν μεταλλικό σκελετό, περιτριγυρισμένοι από τζαμαρίες με ανεμπόδιση θέα προς όλες τις κατευθύνσεις. Το δεύτερο είναι ένα οικιστικό συγκρότημα στην Altea της νοτιοανατολικής Ισπανίας, που θα περιλαμβάνει τουριστικό θέρετρο, spa, παραθεριστικές κατοικίες και μαρίνα. Εκεί, το βασικό οικοδομικό υλικό θα είναι η πέτρα, και οι εσωτερικοί χώροι δεν θα διαχωρίζονται από το περιβάλλον με τζαμαρίες, αλλά με συρόμενα πέτρινα πάνελ που θα λειτουργούν σαν μετακινούμενοι τοίχοι. Αν και εκ διαμέτρου αντί-

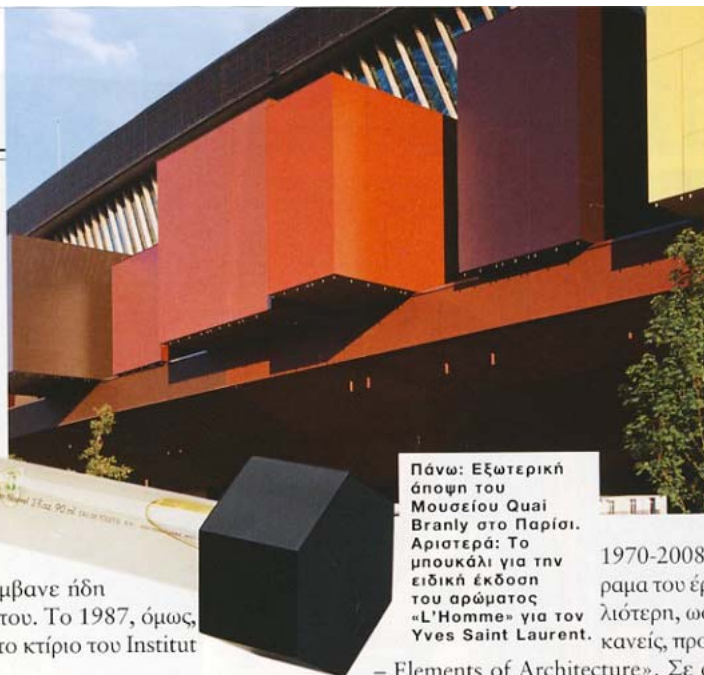

θετα ως προς τη σύλληψή τους, τα δύο κτίρια φέρουν την υπογραφή του Jean Nouvel, του δεύτερου Γάλλου αρχιτέκτονα που κατέχει πλέον το «Νόμπελ» του κλάδου: το Αρχιτεκτονικό Βραβείο Pritzker 2008 (ο πρώτος ήταν ο Christian de Portzamparc το 1994). «Κάθε φορά προσπαθώ να βρω το κομμάτι που λείπει από το παζλ, το σωστό κτίριο στη σωστή θέση», έχει δηλώσει ο Nouvel, διευκρινίζοντας ότι λαμβάνει πολλούς παράγοντες υπόψη του: «Την ιστορία, το κλίμα, τις επιθυμίες του πελάτη, τους κανονισμούς, την κουλτούρα του τόπου, τις αναφορές στα γύρω κτίρια, ό,τι αγαπούν οι κάτοικοι μιας πόλης». Ο Nouvel (γεννημένος το 1945) ήθελε να γίνει ζωγράφος, όμως

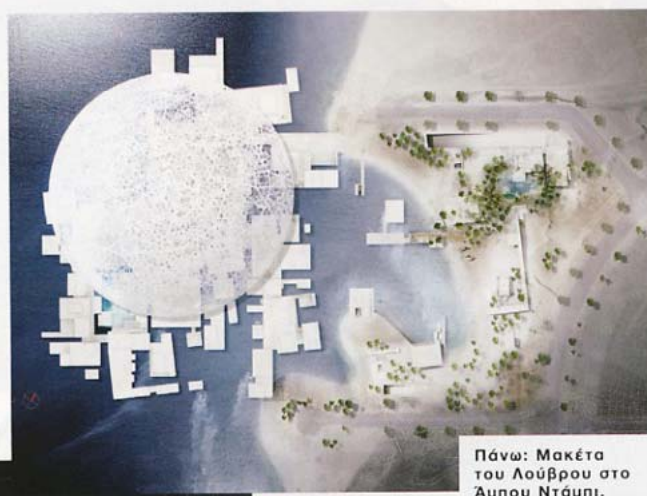
οι γονείς του –καθηγητές μέσης εκπαίδευσης– ήθελαν να ακολουθήσει ένα πιο σταθερό επάγγελμα, όπως αυτό του μαθηματικού ή του φυσικού. Εκείνος βρήκε διέξοδο στην αρχιτεκτονική, και ενώ την πρώτη χρονιά απέτυχε στις εισαγωγικές για τη σχολή του Μπορντό, την επόμενη πρότευσε στις εξετάσεις για την αντίστοιχη του Παρισιού. Από τα πρώτα χρόνια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του απολάμβανε ήδη την εκτίμηση των συναδέλφων του. Το 1987, όμως, έγινε ευρύτερα γνωστός χάρη στο κτίριο του Institut du Monde Arabe στο Παρίσι.

Εμπνευσμένος από χαρακτηριστικά αραβουργήματα, έφτιαξε μια πρόσοψη από αλουμίνιο, με κυκλικά ανοίγματα τα οποία μεγαλώνουν και μικραίνουν ανάλογα με την ένταση του φυσικού φωτός – συλλήψη τόσο πρωτότυπη για την εποχή, που το κοινό ζητούσε καθημερινά επιδείξεις λειτουργίας του ουστήματος! Παρά τη δυναμική δημιουργικότητά του, στις αρχές της δεκαετίας του '90 το γραφείο που είχε ιδρύσει ο Nouvel αντιμετώπισε αζεπέραστα οικονομικά προβλήματα και οδηγήθηκε σε χρεοκοπία. Η διάδοχη κατάσταση ήρθε το 1994 με την ίδρυση καινούργιου γραφείου, ωστόσο ο διάσημος αρχιτέκτονας χρειάστηκε μια δεκαετία για να ανακάμψει οικονομικά αποπληρώνοντας όλα του τα χρέη. Μεγάλα αρχιτεκτονικά project του βρίσκονταν σε εξέλιξη πριν ακόμα ανακοινωθεί η βράβευσή του με το φητνό Pritzker – είναι, όμως, βέβαιο ότι ο Nouvel αντιμετωπίζει πλέον τον κόσμο από θέση ισχύος. «Για περισσότερα από 30 χρόνια, ο Jean Nouvel έχει επεκτείνει τα όρια της αρχιτεκτονικής συζήτησης και πράξης», αναφέρει στην ανακοίνωσή της η κριτική επιτροπή. «Το διερευνητικό και οξύ πνεύμα του τον ωθεί να παίρνει σε κάθε έργο ρίσκα, που –ανεξαρτήτως του βαθμού επιτυχίας τους– έχουν συμβάλει σημαντικά στη διεύρυνση του λεξιλογίου της σύγχρονης αρχιτεκτονικής». Ο ίδιος, πάντως, ενώ καταπνέεται με σημαντικές αναθέσεις, όπως

Πάνω: Εξωτερική όψη του Μουσείου Quai Branly στο Παρίσι. Αριστερά: Το μπουκάλι για την ειδική έκδοση του αρώματος «L'Homme» για τον Yves Saint Laurent.

τη δημιουργία παραρτήματος του Λούβρου στο Άμπου Ντάμπι, δεν διστάζει να ανταποκριθεί σε προκλήσεις «μικρότερης κλίμακας», όπως η σχεδίαση του μπουκαλιού για το νέο άρωμα «L'Homme» του Yves Saint Laurent, που κυκλοφορεί σε συλλεκτική έκδοση. Στο άμεσο μέλλον αναμένεται, επίσης, η κυκλοφορία του δίτομου «Jean Nouvel by Jean Nouvel. Complete Works 1970-2008» (Εκδόσεις Taschen), ένα πανόγραμμα του έργου του σε 880 σελίδες. Μια παλιότερη, ωστόσο, έκδοση υπήρξε, θα έλεγε κανείς, προφητική: Το βιβλίο «Jean Nouvel – Elements of Architecture». Σε αυτό ο Conway Lloyd Morgan έγραφε: «Πολύ συχνά οι διαδοχικές εντυπώσεις που γεννά ένα κτίριό του συμπορεύονται αρμονικά με τους σκοπούς και τις λειτουργίες του: τη χρησιμότητα, τη σταθερότητα και την απόλαυση – ιδιότητες που κατονόμασε αιώνες πριν ο Βιτρούβιος». Είναι άραγε τυχαίο ότι οι ιδιότητες αυτές που είχαν αναφερθεί σε μια πραγματεία του 1ου π.Χ. αιώνα χαράσσονται στο μέταλλο κάθε βραβευμένου με Pritzker από καταβολής του θεσμού; □

Πάνω: Μακέτα του Λούβρου στο Άμπου Ντάμπι. Κάτω: Σχέδια για το Portosensu.

